

AMBASADORI ODRŽIVOG
RAZVOJA I ŽIVOTNE SREDINE
ENVIRONMENTAL AMBASSADORS
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

САВЕТОВАЊЕ ПУТЕМ ИНТЕРНЕТА ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА И ПРИРОДНА ДОБРА ЊИХОВ ЗНАЧАЈ И НАША РЕАЛНОСТ

Радмила Јокић

Школа за основно и средње образовање
са домом „ Вук Караџић“ Сомбор

Београд, 21. фебруар 2022. године

ЗУОВ, одлука број 1789-4/2021 од 30.12.2021. године

Заштићена подручја су подручја која имају изражену геолошку, биолошку, екосистемску и/или предеону разноврсност и због тога се актом о заштити проглашавају заштићеним подручјима од општег интереса.

Вредновање, односно утврђивање вредности и значаја заштићеног подручја, према Правилнику о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Сл. гласник РС“, бр. 97/15) врши се у односу на израженост главних природних обележја, појава и процеса од интереса за заштиту подручја, као и функције и намене подручја.

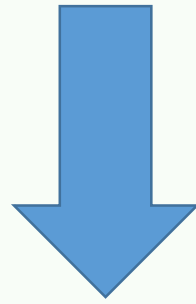
Заштићена подручја се сврставају у **3 категорије**:
од изузетног (међународног, националног),
великог (покрајинског/регионалног) и
локалног значаја.

Ђердап

<http://skr.rs/z3oN>

КОНЦЕПТ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

ЗАШТИТА

- БИЉНИХ И ЖИВОТИЊСКИХ ВРСТА,
- ЕКОСИСТЕМА
- ПРИРОДНИХ ПРОЦЕСА КОЈИ СЕ У ЊИМА ДЕШАВАЈУ

Преглед врста заштићених подручја - Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010, 14/2016 и 95/2018 - др. закон)

Заштићено подручје (скраћеница)	Карактеристике подручја
Строги резерват природе (СтРП)	Подручје неизмењених природних одлика са репрезентативним природним екосистемима
Специјални резерват природе (СпРП)	Подручје са неизмењеном или незнатно измењеном природом, од нарочитог значаја због јединствености, реткости или репрезентативности
Национални парк (НП)	Подручје са већим бројем разноврсних природних екосистема од националног значаја, истакнутих предеоних одлика и културног наслеђа у коме човек живи усклађено са природом
Споменик природе (СП)	Мања неизмењена или делимично измењена природна просторна целина, објекат или појава, физички јасно изражен, препознатљив и/или јединствен, репрезентативних геоморфолошких, геолошких, хидрографских, ботаничких и/или других обележја
Заштићено станиште (ЗС)	Подручје које обухвата један или више типова природних станишта значајних за очување једне или више популација дивљих врста и њихових заједница
Предео изузетних одлика (ПОО)	Подручје препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима
Парк природе (ПП)	Подручје добро очуваних природних вредности са претежно очуваним природним екосистемима и живописним пејсажима, намењено очувању укупне геолошке, биолошке и предеоне разноврсности

РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ

Специјални резерват природе Горње подунавље
<http://skr.rs/z3om>

Строги резерват природе је

- подручје неизмењених природних одлика са репрезентативним природним екосистемима

ЦИЉЕВИ

- искључиво за очување изворне природе, генског фонда, еколошке равнотеже,
- праћење природних појава и процеса,
- научна истраживања којима се НЕ нарушавају природна обележја, вредности, појаве и процеси.

Строги резерват природе – МУСТАФА (Мајдампек)

Специјални резерват је подручје са неизмењеном или незнатно измењеном природом, од нарочитог значаја због јединствености, реткости или репрезентативности а које обухвата станиште угрожене дивље врсте биљака, животиња и гљива, без насеља или са ретким насељима у којима човек живи усклађено са природом

ЦИЉЕВИ :

- очување постојећих природних одлика, генског фонда, еколошке равнотеже,
- праћење природних појава и процеса
- научна истраживања и
- образовање ,
- контролисане посете и
- очувању традиционалног начина живота.

НАЦИОНАЛНИ ПАРК

Национални парк је подручје са

- већим бројем разноврсних природних екосистема
- од националног значаја,
- истакнутих предеоних одлика и културног наслеђа у коме човек живи усклађено са природом,

ЦИЉЕВИ :

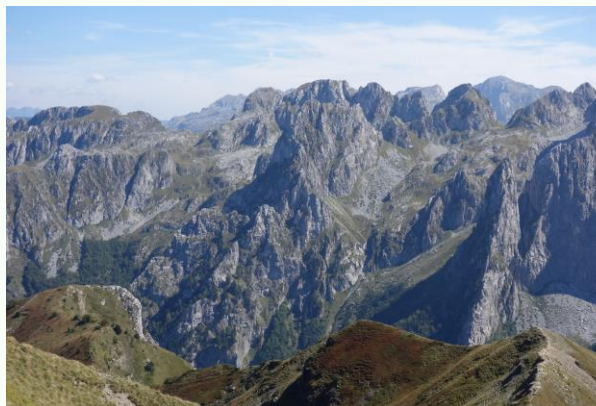
- очување постојећих природних вредности и ресурса, укупне предеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
- научна, образовна, духовна, естетска, културна, туристичка, здравствено-рекреативниа потреба људи и осталих активности у складу са начелима заштите природе и одрживог развоја

Мере заштите националног парка и начин његовог коришћења, ближе се одређују посебним законом односно Законом о националним парковима („Службени гласник РС“, бр. 84/2015 и 95/2018 - др. закон).

Национални парк Тара

<http://skr.rs/z3oi>

Национални парк Проклетије

<http://skr.rs/z3o8>

У националном парку дозвољене су радње и делатности којима се не угрожава изворност природе, као и обављање делатности које су у функцији образовања, здравствено-рекреативних и туристичких потреба, наставка традиционалног начина живота локалних заједница, а на начин којим се не угрожава опстанак врста, природних екосистема и предела.

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ

је мања неизмењена или делимично измењена природна просторна целина, објекат или појава, физички јасно изражен, препознатљив и/или јединствен, репрезентативних геоморфолошких, геолошких, хидрографских, ботаничких и/или других обележја, као и људским радом формирана

ЦИЉЕВИ :

- ботаничка вредност од научног, естетског, културног или образовног значаја.

Споменик природе може бити

- геолошки, геоморфолошки, спелеолошки (пећина, јама и друго),
- хидролошки (цео или део водотока, слап, језеро, тресава и друго),
- ботанички (ретки или значајни примерци биљног света, појединачно стабло или skupина стабала, дрвореди, паркови, арборетуми, ботаничке баште и друго).

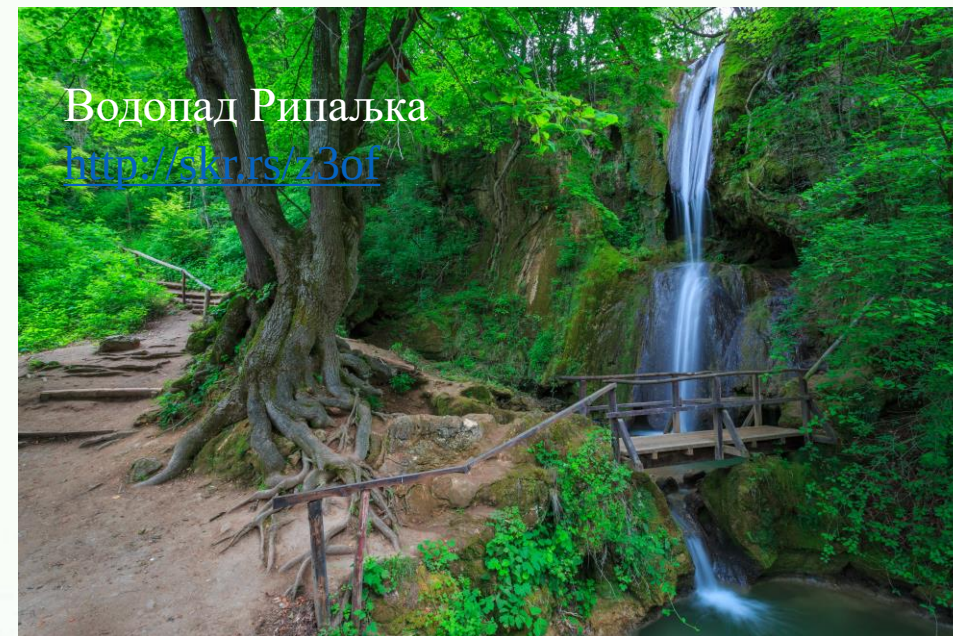
На споменику природе забрањене су све радње и активности које угрожавају његова обележја и вредности.

Мере заштите споменика природе и начин његовог коришћења, ближе се одређују актом о проглашењу заштићеног подручја.

Ђавоља варош

<http://skr.rs/z3oG>

Водопад Рипаљка

<http://skr.rs/z3of>

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ

је подручје које обухвата један или више типова природних станишта значајних за очување једне или више популација дивљих врста и њихових заједница.

На заштићеном станишту забрањене су радње и активности којима се угрожава или оштећује један или више типова станишта.

Актом о проглашењу заштићеног станишта ближе се утврђује његов значај, намена и мере заштите.

Велико блато

<http://skr.rs/z3o0>

ПРЕДЕО ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА

је подручје препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима, које се током времена развијало као резултат интеракције природе, природних потенцијала подручја и традиционалног начина живота локалног становништва.

У пределу изузетних одлика забрањене су радње и активности којима се нарушавају примарне природне и створене вредности и карактер предела.

Мере заштите, начин обављања привредних и традиционалних делатности и коришћење природних и створених вредности у пределу изузетних одлика, ближе се утврђују актом о проглашењу заштићеног подручја.

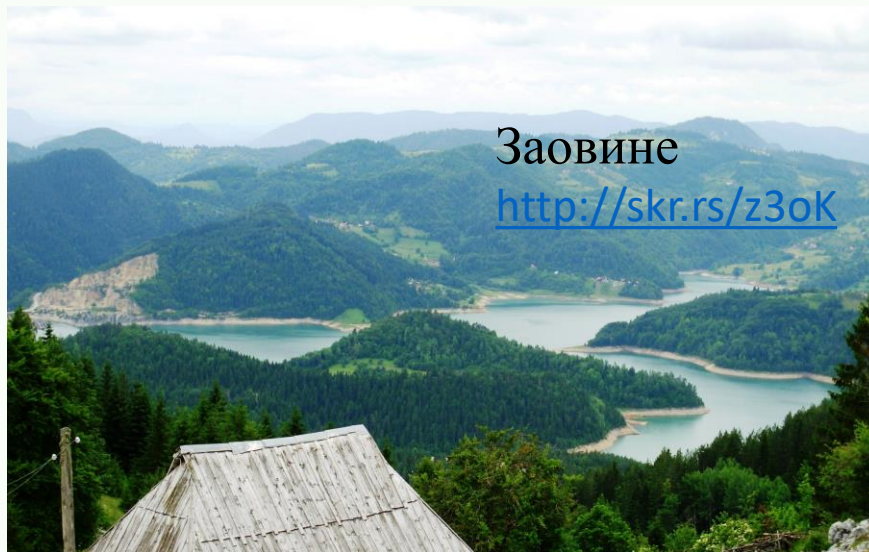
Авала

<http://skr.rs/z3oS>

Заовине

<http://skr.rs/z3oK>

Маљен

<http://skr.rs/z3oE>

ПАРК ПРИРОДЕ

је подручје добро очуваних природних вредности са претежно очуваним природним екосистемима и живописним пејсажима

Циљеви :

- очување укупне геолошке, биолошке и предеоне разноврсности,
- задовољење научних, образовних, духовних, естетских, културних, туристичких, здравствено-рекреативних потреба и осталих делатности усклађених са традиционалним начином живота и начелима одрживог развоја.

У парку природе нису дозвољене привредне и друге делатности и радње којима се угрожавају његова битна обележја и вредности.

Мере заштите, начин обављања привредних делатности и коришћење природних вредности у парку природе, ближе се утврђују актом о проглашењу заштићеног подручја.

ПОЗНАТО О ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА

У последњих 130 година основано је преко 217.000 заштићених подручја широм света.

Њихова површина чини око 15% укупне површине планете Земље.

Ово је значајно достигнуће , које је вишеструко допринело заштити многих угрожених врста и екосистема .

ВЛАСИНСКО ЈЕЗЕРО
<http://skr.rs/z3oY>

ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА МУРА – ДРАВА-ДУНАВ

15. септембар 2021.

УНЕСКО прогласио

Петодржавни резерват природе

МУРА-ДРАВА-ДУНАВ

Значај међународне сарадње и зелених визија
у очувању културног и природног блага

<http://skr.rs/z3oI>

<http://skr.rs/z3oL>

Очувана природа потребна је свим живим бићима , укупучујући и човека.
Од тога у каквом се стању налази природа зависи и наше благостање.

Земље Западног Балкана познате су по изванредном богатству биолошке разноврсности, са великим бројем ендемских врста и карактеристичних станишта, који чине природне екосистеме од европског и светског значаја за очување природе.

Заштићена подручја кључна су за очување тог биодиверзитета и њихов значај препознат је у глобалним политикама, не само због заштите природе већ и због социо-економског развоја.

Управљање заштићеним подручјима компликује и чини неодрживим :

- *слаба информисаност јавности о значају заштићених подручја,
- *недостатак учешћа локалних заједница у одлучивању о њиховом управљању,
- *слабо финансирање од стране држава,
- * примарна улога заштићених подручја се занемарује, док предност преузимају неодрживе активности као што су сеча шума, масовна изградња и масовни туризам.

<http://skr.rs/z3oF>

РЕШЕЊЕ !!!

ЕФИКАСНА И ФИНАНСИЈСКИ ОДРЖИВА ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА ПОДРЖАНА
ЛОКАЛНИМ И НАЦИОНАЛНИМ ИНИЦИЈАТИВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА,
МЕДИЈИМА, ЈАВНИМ УСТАНОВАМА И ИНСТИТУЦИЈАМА, ШКОЛАМА И
ДОНОСИОЦИМА ОДЛУКА .

ОБРАЗОВАЊЕ ЈЕ ПРВИ КОРАК КА ТОМЕ !!!

<http://skr.rs/z3ov>

УСПЕШНАН ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМ У ПРИРОДИ ПОДРАЗУМЕВА

- КОРИСТИТЕ ПРИРОДУ
- РАДИТЕ У ГРУПАМА РАЗЛИЧИТИХ ВЕЛИЧИНА
- ОМОГУЋИТЕ ДЕЦИ ДА САМОСТАЛНО ИСТРАЖУЈУ И ЗАКЉУЧУЈУ
- НАПРАВИТЕ ПРИЈАТНУ АТМОСФЕРУ
- БУДИТЕ ФЛЕКСИБИЛНИ
- КОРИСТИТЕ СВА ЧУЛА
- ИДИТЕ ОД МАЛОГ КА ВЕЛИКОМ
- КОРИСТИТЕ ИГРУ ЗА УЧЕЊЕ
- ПРИЧАЈТЕ ПРИЧЕ
- ЗАБАВЉАЈТЕ СЕ
- КОРИСТИТЕ РАЗЛИЧИТЕ МЕТОДЕ И ПРИСТУПЕ
- ПРОБУДИТЕ ОСЕЋАЊА- ШТИТИМО ОНО ШТО ВОЛИМО

ИСКУСТВА ШОСО СА ДОМОМ“ ВУК КАРАЦИЋ „ СОМБОР

2017. Укључена у програм „ Академија за природу „ (WWF)

Реализација пројектних ативности

„ АВАНТУРА КРОЗ ГОРЊЕ ПОДУНАВЉЕ

Циљ :

Развијање свести ученика основношколског узраста о значају очувања биодиверзитета специјалног резервата Горње подунавље.

АКТИВНОСТИ :

Едукативне радионице за ученике основних школа на нивоу града Сомбора – упознавање основних карактеристика Горњег подунавља и разноврсности биљног и животињског света у њему:

- Учешће на 7. Физи Бизи фестивалу - промоција биодиверзитета Горњег подунавља кроз едукативне и интерактивне игре (наставни предмет биологија);
- „Модна недеља Горњег подунавља“ – маскембал са темом биодиверзитет Горњег подунавља у центру града током манифестације „Улица старих заната“
- Излет у Горње подунавље – активности за ученике у природи (едукативног и релаксирајућег карактера)

ŠKOLA ZA OSNOVNO I
SREDNJE OBRAZOVANJE
SA DOMOM "VUK KARADŽIĆ",
SOMBOR

GRUPA
"RAZLIČAK"

AVANTURA KROZ GORNJE PODUNAVLJE

Aktivirajte Windows
Idite u dijalog „Postavke“
Windows.

ШТА СМО ДОБИЛИ ?

- проширили смо знања и вештине
- Направили искорак у јавност у вези заштићених подручја
- остварили сарадњу са школама на нивоу града Сомбора и шире
- остварили сарадњу са управљачима заштићеног подручја ЈП Војводинашуме
- успели да подигнемо свест основношколаца о значају заштићених подручја
- остварили сарадњу са удружењима која су уско повезана са заштићеним подручјем
- постали Амбасадори СРП Горњег подунавља
- чулно опажали природу СРП Горњег подунавља
- учили кроз игру
- пронашли простор за себе
- одмарали се и релаксирали

Авантура кроз Горње подунавље

AVANTURA KROZ GORNJE PODUNAVLJE

...jer kad se
okreneš i poledaš
shvatiš da je život
neverovatan!

Pogledaj, dodirni,
pomiriši, oslušni
Gornje podunavlje!

AVANTURA KROZ GORNJE PODUNAVLJE

...jer je priroda
zagonetna pesma
koja ima moć da
oblikuje karakter!

Pogledaj, dodirni,
pomiriši, oslušni
Gornje podunavlje!

AVANTURA KROZ GORNJE PODUNAVLJE

...jer kad
zavoliš prirodu
vidiš lepotu
svuda oko sebe!

Pogledaj, dodirni,
pomiriši, oslušni
Gornje podunavlje!

Корисни линкови

Друго издање Приручника Академија за природу

<https://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=5511416>

Приручник Ливадинка

<tps://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=4551916>

Приручник о пчелама

<https://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=4778966>

Постер о пчелама

<https://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=5483391>

Материјали о циљевима одрживог развоја

<https://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=5482916>

<https://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=3733966>

Брошура Како се припремити за боравак у природи

<https://www.wwfадria.org/sr/novosti/publikacije/?uNewsID=5817316>

Хвала на пажњи !!!

